

George Nellemann har med sin lille bog kastet lys ind i en af besættelsestidens tussmørkezoner, og han har samtidig påvist tilstedeværelsen af kilder og oplysninger, som kan blive til gavn for senere undersøgelser om den mangesidige og omfattende illegale virksomhed i Danmark 1940-45.

Hans Chr. Bjerg

KOSTELECKÝ, VÁCLAV: The United Nations Economic Commission for Europe: The beginning of a history. Graphic Systems AB, Göteborg 1989. 128 s.
Udgivet af Arbetarrörelsens Arkiv, Stockholm Pris: 85,00sv.kr.

Václav Kostecký var dybt involveret i FN-organisationen Economic Commission for Europe (ECE) praktisk taget fra organisationens start i 1947. Han trådte ind i arbejdet allerede i 1948, og fra sin position som Special Assistant for fire af ECE's generalsekretærer og som sekretær for ECE-kommissionen fik han omfattende viden om ECE. I 1979, kort efter at han havde trukket sig tilbage fra ECE, besluttede han at skrive en dokumenteret fremstilling af ECE's historie, og han fik støtte til dette fra ECE's første generalsekretær, Gunnar Myrdal. Han arbejdede på projektet frem til sin pludselige død i 1982. Da havde han færdiggjort de første tre kapitler og var godt i gang med kapitel fire. Det er dette arbejde, der nu udgives af Arbetarrörelsens Arkiv.

Fremstillingen er stramt kronologisk bygget op. Den starter i 1945 og slutter med en redegørelse for det amerikanske initiativ den 5. juni 1947. Her tilbød den amerikanske udenrigsminister George C. Marshall omfattende finansiell støtte til Europas genopbygning. Dette amerikanske initiativ var afgørende for den rolle, ECE kom til at få. Forfatteren beskriver denne udvikling fra de første forsøg på at fortsætte krigstidsalliancen i en samlet og koordineret europæisk genopbygning til sammenbruddet for disse forsøg i løbet af 1947 og genopbygning med udgangspunkt i en skarp øst/vest-delning af Europa. Manuskriptet bryder brat af netop på det tidspunkt i juni 1947, da det begyndte at stå klart, at ECE ikke ville blive den organisation, der skulle bære Marshallplanen igennem. Fremstillingen dækker den periode, hvor Kostecký ikke selv deltog, men hans fremstilling er baseret på studier i ECE's arkivalier i Geneve og i Gunnar Myrdals arkiv i Stockholm. Forfatteren inddrager tillige det materiale, der på tidspunktet for affattelsen var offentligt tilgængeligt i form af aktørers erindringer, i form af trykt kildemateriale i Foreign Relations of the United States og i form af historiske fremstillinger. Der er tale om en kompetent og grundigt dokumenteret fremstilling, som behandler en række centrale spørgsmål vedrørende Europas genopbygning i årene 1945-1947. Fremstillingen er fyldt med faktuelle oplysninger, og vedrørende ECE's første tid og forhandlingerne om ECE's dannelse og organisation indeholder den væsentligt nyt materiale. På allerede kendt materiale lykkes det faktisk også Kostecký at give en skarpsindig og nuanceret fremstilling, som er værdifuld også set i lyset af de mange nyere historiske fremstillinger baseret på et langt større kildemateriale.

Leon Dalgas Jensen